Oldehoofsterkerkhof 2
Postbus 21000
8900 JA Leeuwarden
Telefoon 14058

Gemeente Leeuwarden

Raadsvoorstel

Raadsvoorstel Vaststelling Addendum Integrale Suïcidepreventie gemeente Leeuwarden
Zaaknummer: 2026-276816

Aan de gemeenteraad,

1. Inleiding
Voor u ligt het Addendum Integrale Suïcidepreventie. Wij stellen u voor dit addendum vast te stellen en daarmee de Gezondheidsnota *Samen Gezond 2024-2028* aan te vullen met gemeentelijk beleid voor suïcidepreventie. Sinds 1 januari 2026 is de Wet integrale suïcidepreventie van kracht. Gemeenten hebben daarmee de wettelijke taak gekregen om beleid voor suïcidepreventie te ontwikkelen, uit te voeren en dit onderdeel te maken van het gemeentelijke gezondheidsbeleid. Omdat suïcidepreventie bij de vaststelling van de huidige Gezondheidsnota nog geen gemeentelijke taak was, geeft het voorliggende addendum invulling aan deze nieuwe wettelijke opdracht. Bij een volgende actualisatie van de Gezondheidsnota wordt suïcidepreventie integraal in het gemeentelijke gezondheidsbeleid opgenomen.

Suïcidaliteit is een complex maatschappelijk vraagstuk dat niet alleen binnen de geestelijke gezondheidszorg kan worden opgepakt. Veel mensen met suïcidale gedachten zijn juist in beeld bij personen en organisaties in hun directe leefomgeving, zoals familie, vrienden, onderwijs, werkgevers, welzijn en het sociaal domein. Dit vraagt om een brede en integrale aanpak. De cijfers onderstrepen de urgentie. In Fryslân overleden in 2024 76 mensen door suïcide, relatief meer dan landelijk. Ook in Leeuwarden worden suïcidegedachten relatief vaak gerapporteerd, met name onder jongeren en jongvolwassenen. Het addendum combineert daarom inzet op provinciale samenwerking met een lokale aanpak gericht op vroegsignalering, deskundigheidsbevordering, samenwerking, toegang tot hulp en het veilig bespreekbaar maken van suïcidaliteit.

2. Totstandkoming van het addendum
Het addendum is tot stand gekomen met inbreng van netwerkpartners, professionals, ervaringsdeskundigen, mensen met ervaring met suïcidaliteit, naasten en nabestaanden na zelfdoding. In de voorbereidende fase zijn individuele gesprekken gevoerd met mensen met ervaring met suïcidaliteit, naasten, nabestaanden en ervaringsdeskundigen. Daarnaast is een participatiesessie georganiseerd met organisaties die vanuit verschillende domeinen betrokken zijn bij suïcidepreventie. Uit deze gesprekken komt naar voren dat Leeuwarden al beschikt over veel organisaties, initiatieven en laagdrempelige vormen van ondersteuning waarop kan worden voortgebouwd. Tegelijkertijd kan de samenhang verder worden versterkt. Belangrijke aandachtspunten zijn het beter kennen van elkaars rol en aanbod, duidelijke afspraken over samenwerking en doorverwijzing, het verminderen van handelingsverlegenheid en het beter benutten van ervaringskennis.

De gemeente Leeuwarden sluit daarnaast aan bij de gezamenlijke Friese aanpak voor suïcidepreventie. Veel relevante organisaties werken provinciaal. Samenwerking op Fries niveau biedt mogelijkheden om kennis, capaciteit en middelen te bundelen, onder andere op het gebied van data en onderzoek,

deskundigheidsbevordering, communicatie, risicogroepen, nazorg en netwerkontwikkeling. De gemeente behoudt daarbij de regie over de eigen lokale prioriteiten en uitvoering. Het addendum is daarnaast voor advies voorgelegd aan de Adviesraad Sociaal Domein (ASD). De ASD heeft positief geadviseerd. Het advies en de wijze waarop dit in het addendum is verwerkt, worden toegelicht in paragraaf 4.

3. Inhoud van het addendum
Met het addendum wordt het beleidskader voor de gemeentelijke aanpak van suïcidepreventie vastgesteld. De ambitie is dat Leeuwarden een gemeente is waarin inwoners zich gezien, gehoord en gesteund voelen, suïcidaliteit bespreekbaar is en signalen tijdig worden herkend, zodat inwoners passende hulp krijgen. De aanpak bestaat uit zes samenhangende beleidslijnen:

- provinciaal samenwerken;
- lokale samenwerking versterken;
- kennis en handelingsbekwaamheid vergroten;
- risico's herkennen en beperken en de toegang tot hulp verbeteren;
- suïcidaliteit bespreekbaar maken en veilig communiceren;
- gezamenlijk monitoren, leren en ontwikkelen.

Deze beleidslijnen sluiten aan bij landelijke modellen voor integrale suïcidepreventie en bij de gezamenlijke Friese aanpak. Voor 2027 zijn in het addendum concrete resultaten benoemd. Zo wordt de lokale samenwerking structureel georganiseerd, zoveel mogelijk binnen bestaande netwerk- en overlegstructuren. Daarnaast wordt gewerkt aan een herkenbare route naar hulp en advies voor inwoners en professionals, worden gatekeepertrainingen en andere vormen van deskundigheidsbevordering aangeboden en worden risicogroepen, risicofactoren en andere relevante risico's verder in beeld gebracht. De voortgang wordt gevolgd aan de hand van beschikbare landelijke, provinciale en lokale gegevens, praktijksignalen, ervaringskennis en resultaten van de uitvoering. Op basis daarvan kan de aanpak waar nodig worden bijgesteld.

4. Adviesraad Sociaal Domein
De ASD heeft positief geadviseerd over het addendum en kan zich vinden in de ambitie en de gekozen integrale aanpak. De ASD vraagt bij de verdere uitvoering onder andere aandacht voor wat inwoners concreet van de aanpak merken, het betrekken van een bredere groep inwoners, jongeren en het voortgezet onderwijs, de rol van sociale media en de balans tussen ambities, expertise, uitvoeringscapaciteit en beschikbare middelen. Wij onderschrijven deze aandachtspunten. Een groot deel daarvan heeft betrekking op de verdere uitvoering en wordt daarin meegenomen. Naar aanleiding van het advies is de sociale basis explicieter opgenomen in het addendum. Daarmee wordt nadrukkelijk ingezet op het bereiken en betrekken van een bredere groep inwoners.

5. Financiën
Voor de uitvoering van de Wet integrale suïcidepreventie ontvangt de gemeente Leeuwarden structureel € 77.000 per jaar via de algemene uitkering van het Gemeentefonds. Deze middelen zijn opgenomen in de gemeentelijke begroting. Er is daarom geen begrotingswijziging nodig. Voor 2027 wordt uitgegaan van circa € 38.000 voor deelname aan de gezamenlijke Friese aanpak en circa € 39.000 voor de lokale uitvoering van suïcidepreventie. De middelen worden in 2027 als volgt ingezet:

Onderdeel	Bedrag
• **1. Provinciale aanpak**	**€ 38.000**
• **2. Lokale aanpak, waarvan:**	**€ 39.000**
o Ambtelijke uitvoeringscapaciteit o Gatekeepertrainingen en deskundigheidsbevordering o Versterken en verbinden van het lokale netwerk o Ontwikkelen route naar hulp & advies o Wereld Suïcide Preventie Week en publieksactiviteiten o Lokale preventieactiviteiten	€ 12.000 € 8.000 € 5.000 € 5.000 € 5.000 € 4.000
Totaal beschikbaar	**€ 77.000**

Voor de coördinatie en uitvoering van de lokale aanpak wordt in 2027 aanvullende ambtelijke capaciteit geraamd. De middelen voor lokale preventieactiviteiten kunnen worden ingezet voor activiteiten die bijdragen aan de beleidslijnen uit het addendum, bijvoorbeeld activiteiten voor risicogroepen, inzet van ervaringsdeskundigheid, lotgenoten- of gespreksaanbod, publieksgerichte activiteiten of initiatieven die de toegang tot passende hulp versterken. In 2026 is al gestart met de opbouw en uitvoering van de lokale aanpak. Naast het opstellen van het addendum is een participatiesessie georganiseerd, is ingezet op publieksactiviteiten tijdens de Wereld Suïcide Preventie Week en zijn incidentele subsidies verstrekt aan initiatieven die bijdragen aan suïcidepreventie, waaronder de praatgroep *Over Leven* van het Suïcide Preventie Centrum en de theatervoorstelling *Doodongelukkig*. Ook is gestart met deskundigheidsbevordering. De eerste lokale gatekeepertraining staat gepland op 30 november 2026.

Vanaf 2028 wordt de inzet van de middelen jaarlijks nader bepaald op basis van beschikbare gegevens, signalen uit de praktijk, ervaringskennis, het provinciale aanbod en actuele lokale opgaven. Daarbij worden lokale netwerkpartners betrokken bij de prioritering. Zo blijft ruimte bestaan om de uitvoering aan te passen aan wat op dat moment nodig is.

6. Vervolg
Na vaststelling van het addendum wordt de lokale aanpak verder uitgevoerd en ontwikkeld. In 2027 ligt het accent op het versterken en verbinden van het lokale netwerk rondom suïcidepreventie, waarbij zoveel mogelijk wordt aangesloten bij bestaande netwerken en overlegstructuren. Daarnaast wordt gewerkt aan een herkenbare route naar hulp en advies voor inwoners en professionals en wordt deskundigheidsbevordering verder uitgebouwd. De lokale aanpak wordt verbonden met de gezamenlijke Friese aanpak en, waar relevant, met andere regionale en landelijke ontwikkelingen rondom mentale

gezondheid. Risicogroepen, risicofactoren en andere relevante risico’s worden verder in beeld gebracht en geduid.

De voortgang, ervaringen en beschikbare gegevens worden gebruikt om de uitvoering jaarlijks te evalueren en waar nodig bij te stellen. Bij de volgende actualisatie van de Gezondheidsnota wordt suïcidepreventie integraal opgenomen in het gemeentelijke gezondheidsbeleid.

Leeuwarden, 10 november 2026,

burgemeester en wethouders van Leeuwarden,

burgemeester.
Signed By: van Oosten, Foort
11/11/2026 19:57:09 +01:00
ID: a7b1e964-add5-449f-9b80-0c656c1c7195
Auth: Scribble

secretaris.
Signed By: de Jong, Homme
11/11/2026 16:52:15 +01:00
ID: a7b1e964-add5-449f-9b80-0c656c1c7195
Auth: Scribble

**Dit document is rechtsgeldig digitaal ondertekend.*